

Betrokken en betrouwbaar

Verkiezingsprogramma
2010-2014

Voorwoord

Een betrokken samenleving, betrokken volksvertegenwoordigers, betrouwbare bestuurders en een betrouwbare en op dienstverlening gericht overheidsapparaat: daar staat het CDA voor, daar gaat het CDA voor in de komende raadsperiode.

Voorschoten is een heerlijk dorp waar het oude dorpshart nog mooier en economisch sterker moet worden gemaakt, het groen moet worden behouden en het water – zowel in de Vliet als in de wijken – beter moet worden benut. Mensen zijn actief in verenigingen, stichtingen en andere maatschappelijke verbanden en dat moet zo blijven, ondanks de toenemende individualisering. Betrokken zijn met elkaar en betrokken zijn met ons dorp.

Dat is wat het CDA – met zijn meer dan honderdjarige politieke geschiedenis en traditie – ook in Voorschoten al decennialang wil realiseren. Dat doen we door ons voor het dorp in te zetten, als volksvertegenwoordigers in de gemeenteraad en als bestuurders in het college van B&W. We dragen al decennialang bestuurlijke verantwoordelijkheid om onze politieke doelstellingen te kunnen bereiken. Dat doen we in goede samenwerking, binnen de fractie, met het college en de overige partijen in de raad. We lopen niet weg voor onze verantwoordelijkheid en doen geen vrijblijvende beloften. Onze fractieleden werken goed samen, tonen *commitment* naar elkaar, nemen hun verantwoordelijkheid en verschieten niet van kleur of politieke doelstellingen. Betrouwbaarheid, continuïteit en verantwoordelijkheid hebben we hoog in ons vaandel.

Geïnspireerd door onze christelijke traditie wil het CDA Voorschoten die verantwoordelijkheid ook in de komende bestuursperiode weer nemen om Voorschoten nog prettiger leefbaar te maken. Samen met inwoners, met ondernemers, maar ook met de vele vertegenwoordigers van verenigingen en maatschappelijke verbanden in ons dorp op het gebied van sport, zorg, welzijn enzovoort. Dat doen we natuurlijk ook met andere politieke groeperingen in de raad, met de besturen van ons omringende gemeenten in goede regionale samenwerking en met de provincie.

Het CDA wil een betrokken samenleving waarin mensen zich om elkaar bekommeren en verantwoordelijkheid nemen voor elkaar. Dat doen we vanuit onze uitgangspunten van gerechtigheid, solidariteit, gespreide verantwoordelijkheid en rentmeesterschap. Gerechtigheid houdt voor ons in

dat mensen en organisaties recht wordt gedaan, gehoord worden en rekening wordt gehouden met ieders belangen. Solidariteit betekent niet alleen dat de zwaarste schouders de zwaarste verantwoordelijkheden dragen, maar ook dat we zorgzaam zijn, solidair met elkaar. Gespreide verantwoordelijkheid gaat er van uit dat we stimuleren dat mensen in hun eigen verbanden verantwoordelijkheid krijgen en kunnen nemen. Rentmeesterschap vraagt om een duurzaam beheer en gaat uit van de notie dat we ons dorp te leen hebben voor onze kinderen en (nog) beter willen achterlaten dan we het aantreffen van onze ouders. Alleen samen, met een gedeelde verantwoordelijkheid, kunnen we deze politieke doelstellingen bereiken.

Het CDA Voorschoten doet niet alleen maar weer nieuwe beloften, we leggen ook verantwoording af over het al dan niet bereiken van onze politieke doelstellingen in de voorgaande bestuursperiode (2006 – 2010). Dat doen we door in permanent overleg te zijn met burgers en groeperingen en via onze website (www.cdavoorschoten.nl). Ook is voorjaar 2009 een folder huis aan huis verspreid waarin alle fractieleden verantwoording afleggen over wat ze de afgelopen jaren hebben proberen te bereiken en wat daarvan terecht is gekomen.

Wij krijgen ook graag voor de komende periode weer uw vertrouwen om onze Parel aan de Vliet nog mooier en groener te maken.

1 De visie van het CDA

Het CDA is een politieke beweging, die zich richt op de hele samenleving. We zijn een brede volkspartij waar velen zich thuis voelen. Een partij waar ieder mens telt. Een partij van generaties van vroeger, nu en later.

Het CDA is een beweging van mensen, gericht op democratische waarden, werkend en denkend vanuit een christelijke traditie. Dat is onze grondslag en inspiratiebron. Dat neemt niet weg dat we ook openstaan voor mensen met andere (religieuze) achtergronden, want onze politieke doelstellingen kunnen worden onderschreven door mensen komend vanuit verschillende tradities.

Voor het CDA staat de mens centraal. Ieder individu is uniek. Menselijke waarden als persoonlijke integriteit en waardigheid, respect, geluk, zorg voor elkaar, veiligheid en geborgenheid staan voorop. Het CDA doet een appel op mensen die verantwoordelijkheid te nemen, voor zichzelf en voor de

medemens. Niemand leeft voor zichzelf en er zijn andere dingen belangrijk in het leven dan materiële zaken ('niet bij brood alleen').

De samenleving is geen optelsom van individuen met individuele belangen, het is een bouwwerk van allerlei intermenselijke relaties, verbanden, organisaties en gemeenschappen. Wij vinden die veelkleurigheid belangrijk en willen daaraan ruimte geven. Het CDA wil de partij van de samenleving zijn. De vertegenwoordigers van het CDA zijn daarom ook herkenbaar aan hun wortels in de samenleving. We zoeken daarom ook nadrukkelijk samenwerking met alle groeperingen uit de bevolking. Voorschoten telt naar schatting 1500 inwoners die niet de Nederlandse nationaliteit bezitten en ca. 4700 allochtonen naar geboorteland. Het grootste deel daarvan is Engelssprekend (tweederde van de allochtonen zijn zgn. Westerse allochtonen) en gericht op de Britse school en de daar plaatshebbende activiteiten. Wij willen een periodiek overleg met deze groep inwoners om te zorgen dat ook zij integraal onderdeel van onze samenleving zijn. Het CDA is ook voorstander van een intensivering van de contacten met de Islamitische gemeenschap in ons dorp, gericht op wederzijds respect en integratie.

Het CDA is een partij van mensen die waarden en normen belangrijk vinden. De overheid moet normen stellen en de rechtsorde handhaven, waarbinnen mensen en organisaties ruimte hebben om hun eigen verantwoordelijkheid te beleven. Maar de overheid moet mensen er ook toe aanzetten zelf invulling te geven aan de waarden die aan die normen ten grondslag liggen. Dat kan in verschillende organisaties en instellingen, zoals bijvoorbeeld scholen, sportverenigingen en patiëntenorganisaties.

Ook willen wij nadrukkelijk opkomen voor het zorgvuldig bewaren, beheren en verantwoord bewerken van ons natuurlijk leefmilieu, met zorg voor alle inwoners en ruimte voor planten, dieren en mensen. Het goede dat de aarde biedt, moet behouden blijven en doorgegeven kunnen worden aan de komende generaties. Dat betekent dat de gemeente zelf vanuit duurzaamheid moet handelen en dit ook bij de lokale organisaties moet stimuleren. Daarbij kan de grootste bedreiging voor ons dorp niet onvermeld blijven, de mogelijke aanleg van de Rijnlandroute door Voorschoten. Vanuit onze fractie is in de huidige bestuursperiode daarvoor als uitgangspunt gekozen (en overgenomen door de hele raad) dat als die Rijnlandroute onverhoopt door Voorschoten zou komen, we die weg niet willen zien, ruiken of horen. Dat uitgangspunt geldt voor ons nog steeds, ook voor de komende bestuursperiode.

2 Onze uitgangspunten voor de toekomst van Voorschoten

In oktober 2001 heeft het CDA Voorschoten in een rapport aangegeven wat onze uitgangspunten zijn voor het dorp op de langere termijn. Het rapport “Samen bouwen aan een dorp met toekomst. Voorschoten op weg naar 2015” geeft aan wat de sterke en zwakke punten zijn van Voorschoten en welke kansen en bedreigingen er zijn. Ook zijn in dat rapport zes doelstellingen verwoord die in de afgelopen jaren onze concrete uitgangspunten zijn geweest en die nog steeds actueel zijn.

Deze zes doelstellingen waren en zijn:

- Voorschoten biedt een aantrekkelijke woonomgeving, maar moet een groter woningaanbod hebben voor ouderen, jongeren/starters en lager betaalden. Door bedachtzaam te groeien richting 25.000 inwoners blijft het noodzakelijke draagvlak voor voorzieningen en diensten behouden. Vanuit die visie hebben we van harte meegewerkt met de realisatie van de Krimwijk-uitbreiding (Park Allemansgeest), het Van der Hoeven-park (Voorsche Park) en zullen we in de toekomst als laatste grote uitbreidingslocatie Starrenburg 3 ontwikkelen. Verdere grote woningbouwplannen voorzien we niet; laten we eerst deze plannen maar eens realiseren.
- Het dorpscentrum moet aantrekkelijker worden om te winkelen, uit te gaan en te wonen. Daarvoor moeten er publiekstrekkingen worden gerealiseerd en moeten bereikbaarheid en parkeergelegenheid geen probleem zijn. Na realisatie van de nieuwe Albert Heijn zal ook op de Rabo-locatie (de noordelijke kop van de Schoolstraat) een publiekstrekking voor het centrum moeten komen en zal het structurele tekort aan parkeerplaatsen verder moeten worden opgelost door méér ondergronds parkeren. Ook zal de kwaliteit van het verdere winkelaanbod omhoog moeten.
- Voorschoten heeft ruimte voor tal van voorzieningen, waaronder ook medische en paramedische zorg, kinderopvang, basisonderwijs, ouderen- en gehandicaptenzorg. Buurthuizen, kunstzinnige vorming en sport moeten zeker voor de jeugd aantrekkelijk zijn. Daarom pleit het CDA o.a. al jaren voor nieuwbouw ten behoeve van de verouderde basisscholen in Noord-Hofland (De Vink en Het Kompas) en Boschgeest (De Regenboog). In de afgelopen collegeperiode zijn de besluiten tot nieuwbouw al genomen, maar heeft de start van de daadwerkelijke bouw van nieuwe scholen helaas langer geduurd dan gewenst. We rekenen erop dat in de komende

bestuursperiode de nieuwbouw van alle drie de scholen in gebruik kan worden genomen.

- Het vele vrijwilligerswerk en het sterke verenigingsleven moet zich blijven kunnen ontplooien, ook in nieuwe wijken. Ondersteuning vanuit de gemeente voor deskundigheidsbevordering en kadervorming vinden we daarom belangrijk. Dat geldt ook voor een passende huisvesting van de verenigingen in het dorp; zij verdienen onderdak met voldoende ruimte voor een bloeiend verenigingsleven.
- De verkeersdruk en verkeerssnelheid kan getemperd worden door meer en beter openbaar vervoer en meer aandacht voor fietsers en voetgangers. Het doel daarvan is meer veiligheid voor alle verkeersdeelnemers. Het autoverkeer behoeft meer regulering. Dat is o.a. één van de redenen geweest voor het project De Traverse, het herinrichten van de doorgaande route Leidseweg-Veurseweg.
- De zelfstandigheid van onze gemeente is niet een doel in zichzelf, maar wel het beste middel tot behoud van de hoge woon- en leefkwaliteit en de korte lijnen tussen burger en bestuur. Verdere samenwerking op uitvoerend en bestuurlijk niveau is mogelijk, maar met behoud van onze eigen identiteit. Voorschoten moet geen onderdeel worden van Wassenaar of één van de vele wijken van Leiden.

Hiermee heeft het CDA reeds in 2001 een consistente koers uitgezet, die zowel de afgelopen jaren als de komende jaren onze lange termijn doelen duidelijk maakt, ook voor de komende bestuursperiode tot 2014.

3 Het verkiezingsprogramma geconcretiseerd

In dit hoofdstuk zijn de doelstellingen van het CDA per onderwerp beschreven. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- 3.1 Ouderen en gehandicaptenzorg: voorzieningen bundelen en uitbreiden
- 3.2 Jeugd- en jongerenbeleid: meer mogelijkheden bieden in eigen dorp
- 3.3 Sociaal beleid: hulp en begrip voor elkaar
- 3.4 Sport, cultuur en verenigingsleven: meer participatie en samenwerking
- 3.5 Onderwijs: onderdeel van een aaneengesloten netwerk
- 3.6 De openbare ruimte: leefbaar, veilig en schoon

- 3.7 Ruimtelijke ordening: zorgvuldig ordenen, ontwikkelen en handhaven
- 3.8 Economische ontwikkeling: ondernemersvriendelijker!
- 3.9 Duurzaamheid en milieu: zelf het goede voorbeeld geven
- 3.10 Verkeer en vervoer: Rijnlandroute niet bovengronds in Voorschoten!
- 3.11 De gemeentelijke organisatie en werkwijze: prioriteiten stellen en versterking van de dienstverlening
- 3.12 Financiën: meer nadruk op doelmatigheid en doeltreffendheid

3.1 Ouderen- en gehandicaptenzorg: voorzieningen bundelen en uitbreiden

De vergrijzing neemt ook in Voorschoten toe. Inmiddels is ca. 20% van de Voorschotenaren ouder dan 65 jaar, bijna viereuhalfduizend inwoners. Een groeiend deel van de ouderen heeft hulp en aandacht nodig. Bundelen van voorzieningen voor ouderen is voor het CDA een speerpunt, opdat de hulpbehoevende ouderen zolang mogelijk in ons eigen dorp bij familie, vrienden en kennissen in hun sociale netwerk kunnen blijven. Zo'n bundeling bestaat uit een verzorgings- en/of verpleeghuis, aanleunwoningen en daar dichtbij gelegen woningen voor zelfstandig wonende ouderen. Dat geldt voor Huize Adegeest, waarbij het CDA heeft voorgesteld om voor de geplande verbouwing van Huize Adegeest de bewoners niet naar Den Haag over te brengen voor tijdelijke huisvesting maar tijdelijk onder te brengen in 't Hofflants huys zodra de nieuwbouw daarvoor in Vlietwijk is opgeleverd. Op beide locaties – Adegeest en Vlietwijk – willen we aanvullende voorzieningen rondom deze verzorgings-/verpleeghuizen realiseren.

Wat het CDA betreft moeten ouderen zo lang als mogelijk en verantwoord is, in de eigen woning en de eigen woonomgeving kunnen blijven wonen. Ons uitgangspunt is dat niet de mensen worden verplaatst naar de zorg, maar de zorg naar de mensen. Dit kan door in verschillende wijken een zorgpunt te vestigen en door kleinschalige geclusterde woonzorgarrangementen. Voorwaarde is dat woningen hierop aangepast worden. Daarom willen we zgn. levensloopgeschikt bouwen en het woningaanbod voor senioren verruimen, bijvoorbeeld op de plaats van de oude Fortgensschool, en in de Vlietwijk, zowel in de koop- als in de huursector in verschillende prijsklassen. Ook in het centrum is het nodig om woonruimte voor ouderen te realiseren, gelet op de wens van veel ouderen om in het centrum te wonen.

Het CDA wil samen met de huisartsen zoeken naar een oplossing om patiënten ook buiten de reguliere uren te verzekeren van goede zorg in, of dichtbij ons eigen dorp.

Ook met betrekking tot mensen met een ernstige, chronische en/of levensbedreigende ziekte of aandoening is ons principe dat zij zo lang mogelijk volwaardig en zelfstandig moeten kunnen blijven functioneren. Ook daarvoor zijn aangepaste woningen en woningaanpassingen nodig. Ook kan onderzocht worden of een zorgboerderij inpasbaar is in het buitengebied (bijvoorbeeld in het kader van de plannen van het 'Pact van Duivenvoorde'). Voorts vindt het CDA het Alzheimer café een prima particulier initiatief dat ondersteuning van de gemeente verdient.

Wonen alleen is echter niet genoeg. Ook zorg, hulp en aandacht is nodig. In het gemeentelijk beleid ten aanzien van ouderen en gehandicapten speelt de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) een centrale rol. Het CDA staat een integrale visie op het Wmo-beleid in Voorschoten voor, waarbij het Wmo-beleid niet op zichzelf wordt beschouwd, maar wordt afgestemd met aangrenzende beleidsterreinen, zoals wonen, welzijn, verkeer, arbeid, sport en recreatie. De gelden die bedoeld waren voor de Wmo moeten ook daadwerkelijk besteed worden binnen de negen prestatievelden van de Wmo.

Naast professionele zorgaanbieders vinden wij het ook belangrijk dat mantelzorgers, buddy's en andere assisterende vrijwilligers in de zorg worden erkend en gewaardeerd. Zij hebben wat ons betreft recht op actieve ondersteuning vanuit de gemeente, bijvoorbeeld door het aanbieden van trainingen. Het CDA heeft ook altijd gepleit voor een breed gedragen adviesgroep waarin zowel belangenorganisaties vertegenwoordigd zijn (zoals ANBO, Stichting Welzijn Ouderen, Platform Gehandicapten) als zorgverzekeraars en de gemeente. Deze adviesgroep verdient gemeentelijke ondersteuning en moet actief betrokken zijn op het gebied van uitvoering van het beleid. Ook willen we graag de samenwerking tussen de betrokken organisaties (Rode Kruis, ANBO, PCOB, SWOV, VOV) verder stimuleren.

Ook mensen met een beperking moeten zich (veilig) kunnen bewegen in de openbare ruimte en in gebouwen. De toegankelijkheid van voorzieningen, het centrum en de wijkwinkelcentra voor diegenen die slecht ter been zijn moet worden verbeterd, waarbij te denken valt aan goede en op hulpmiddelen aangepaste bestrating, veilige oversteekplaatsen etc. en aan goede

vervoersmogelijkheden (o.m. de Cirkelbus). We willen hiervoor een apart budget dat besteed wordt op basis van concrete adviezen van een adviesgroep.

Door veranderingen in de AWBZ in 2009 vervalt voor veel mensen zorg gericht op ondersteunende en activerende begeleiding, bedoeld voor het behouden en bevorderen van de zelfredzaamheid en de deelname aan de maatschappij, om bijv. vereenzaming te voorkomen. Deze wegvallende zorg heeft bijvoorbeeld gevolgen voor ouderen met beginnende ouderdomsklachten, geheugenverlies en concentratiestoornissen, maar vooral ook voor enkele zeer kwetsbare groepen: ouderen met (beginnende) dementie, mensen met een verstandelijke beperking, volwassenen met een chronisch invaliderende aandoening die de persoonlijke verzorging beperkt en chronisch psychiatrische patiënten. Het wegvallen van deze hulp uit de AWBZ kan leiden tot toenemende vereenzaming, verwaarlozing, depressies en overbelaste mantelzorgers. Hier ligt naar onze overtuiging een taak voor de gemeenten die de Wmo uitvoeren. Het CDA heeft daarom al in 2009 gevraagd om een ouderenvolgsysteem in het leven te roepen voor ouderen die minder mobiel zijn, geen of een klein sociaal netwerk en geen kinderen of op verre afstand. We willen dat graag vanaf 2010 vormgeven. Zo'n ouderenvolgsysteem is ook van belang in verband met de zogenoemde vroegsignalering, die kan leiden tot het inzetten van preventieve maatregelen waardoor een (duurder) beroep op Wmo-voorzieningen kan worden voorkomen of verminderd.

Goede zorg en ondersteuning begint met een goede informatieverstrekking over de mogelijkheden die er zijn. Zorgbehoevenden en mantelzorgers raken nog te vaak de weg kwijt in het oerwoud van regelingen en informatie. Toegankelijke en begrijpelijke informatie die op diverse manieren – niet alleen schriftelijk of digitaal (via internet), maar ook mondeling (want niet iedereen kan uit de voeten met een folder) – wordt verstrekt door de gemeente en de zorgaanbieders is een *must*. Ingewikkelde formuleringen moeten worden vermeden, laat informatiebrieven en folders checken op begrijpelijkheid. En houd rekening met het feit dat een deel van de gebruikers van de informatie een (visuele) beperking heeft.

Het Voorschotense Wmo-loket moet proberen vragen te verhelderen, bij een intake naar meerdere voorzieningen kijken en altijd thuisbezoek afleggen. Ook de SWOV (Stichting Welzijn Ouderen Voorschoten) vervult hierbij een belangrijke rol. Zij moeten zorgen voor laagdrempelige aanvraagprocedures, een goed afgestemde indicatiestelling voor Wmo- en AWBZ-voorzieningen (zodat de cliënt en/of mantelzorger niet elke keer hetzelfde verhaal hoeft te vertellen) en een actieve verwezenlijking van de wettelijke compensatieplicht

(een goede afstemming van de zorg- en dienstverlening op de individuele vraag). De samenstelling van de Centrale Adviesraad Wmo zou moeten worden gewijzigd: niet alleen deskundigen op persoonlijke titel benoemen, maar ook vertegenwoordigers van belangenorganisaties zouden van de CAW deel uit moeten kunnen maken.

Vanwege de vergrijzing in het vrijwilligersbestand is het belangrijk een steunpunt Vrijwilligers te hebben, dat vrijwilligers werft, ondersteunt en aan deskundigheidsbevordering doet. Daarbij kan ook horen het verhogen van de subsidie voor kadervorming om vrijwilligers te scholen en continuïteit en kader te versterken. Ook maatschappelijke stages kunnen hiervoor worden ingezet.

3.2 Jeugd- en jongerenbeleid: meer mogelijkheden bieden in eigen dorp

Een grote groep jongeren in Voorschoten is 12 -18 jaar, een kwetsbare leeftijd. Zij moeten voldoende mogelijkheden kunnen vinden binnen onze eigen gemeente. Daarom vinden we dat goede voorzieningen op het gebied van sport en vrije tijd voor deze doelgroep aanwezig moeten zijn. Speciaal voor de jeugd wil het CDA de sportbeoefening ondersteunen en stimuleren, groene trapveldjes in de wijken behouden en niet volbouwen, en zoveel mogelijk jongeren kennis laten maken met cultuur in de vorm van muziek, dans, creativiteit en kunst. Daarbij is het CDA voorstander van het stimuleren van de betrokkenheid van de jeugd bij het beleid en van intensivering van de dialoog met jongeren door jongeren actief te laten participeren in een jeugdraad. De beste manier om dat te realiseren is volgens het CDA om deze jeugdraad te laten bestaan uit een breed platform dat mede bestaat uit een afvaardiging uit de sport-, scouting- en muziekverenigingen.

Als zou worden besloten tot verplaatsing van het gemeentehuis (zie § 3.11) moet er een nieuwe locatie voor het jongerenwerk komen c.q. blijven. De overlast die sommigen van hangjongeren ervaren, zou preventief moeten worden aangepakt. In de parken moeten grote vuilnisbakken komen waarin de jongeren gemakkelijk rommel kunnen deponeren. Daarnaast stimuleren wij een burgerinitiatief om de omwonenden van de parken en de jongeren (meest aardige Voorschotenaren) kennis met elkaar te laten maken. Door het kweken van wederzijds begrip zal het gevoel van onveiligheid verdwijnen.

De mogelijkheden voor jongeren om in Voorschoten aan zelfstandige woonruimte te komen zijn te beperkt. Een beperkt aanbod aan relevante woonruimte en de hoge prijzen op de woningmarkt zijn daaraan debet. Voor jongeren willen we onderzoeken – samen met de woningcorporaties – of en waar er mogelijkheden zijn om een nieuw appartementencomplex te realiseren, vergelijkbaar met het zogenoemde HAT-complex aan de De Ruytersingel (tegenover het winkelcentrum Noord-Hofland). Het CDA is ook voorstander van het recent genomen besluit om startersleningen te verstekken uit het Volkshuisvestingsfonds om starters op de woningmarkt te ondersteunen. Op die manier willen we Voorschotense jongeren de kans geven om hier te blijven wonen. Het bieden van zo'n kans is overigens niet alleen van belang voor de betreffende jongeren, maar ook voor de Voorschotense gemeenschap als geheel. Zo is bijvoorbeeld het verenigingsleven gediend met de beschikbaarheid van voldoende jongere inwoners die kunnen participeren en een deel van vrijwilligerstaken op zich kunnen nemen.

3.3 Sociaal beleid: hulp en begrip voor elkaar

Het CDA wil het gemeenschapsgevoel, het samen-leven als gemeenschap, versterken. Vereenzaming moeten we tegengaan. Isolement dreigt voor vluchtelingen en asielzoekers die, na alles wat hen is overkomen, onder ons een nieuw bestaan proberen op te bouwen. Voorschoten is al vele jaren ook de woonplaats voor mensen uit Europese en niet-Europese buitenlanden; iedereen moet zich in Voorschoten thuis kunnen voelen. Wij als CDA vinden dat er daarom, zowel bij Nederlanders als bij mede-landers, voldoende kennis van en begrip voor de verschillende culturen en godsdiensten in ons dorp moet bestaan. Godsdienstonderwijs op scholen draagt er aan bij dat scholieren zich hiervan bewust zijn en het CDA vindt daarom dat de gemeente het godsdienstonderwijs op openbare en neutrale scholen, moet ondersteunen. Reeds vele jaren geleden is de gemeentelijke subsidie hiervoor afgeschaft en wordt dit nu bekostigd door de protestantse en katholieke kerkgemeenschappen in het dorp. Inmiddels is sinds de zomer van 2009 op grond van een rijksregeling subsidie mogelijk die de scholen kunnen aanvragen. Het CDA hecht aan dit onderwijs en vindt dat de gemeente de scholen moet stimuleren bij de ouders te onderzoeken welke behoefte er is aan dit onderwijs en zo nodig behulpzaam moet zijn bij het aanvragen van de subsidie.

De gemeente moet een samenhangend pakket van maatregelen aanbieden aan alleenstaanden en gezinnen om te voorkomen dat burgers in een

maatschappelijk isolement raken, in problematische schulden terechtkomen of zich primaire levensbehoeften moeten ontzeggen. Het CDA vindt dat er een ruimhartig sociaal beleid moet zijn voor mensen die afhankelijk zijn van een uitkering, maar dat het beleid ook gericht moet zijn op maatschappelijke participatie. Armoedebestrijding vanuit het particulier initiatief (reeds lang bijv. vanuit de kerken) verdient gemeentelijke betrokkenheid en bemiddeling. Sociaal beleid geeft rechten, maar wijst ook op verplichtingen. Voor noodsituaties moet de gemeente gebruik kunnen maken van regionale voorzieningen om 'bed, bad en brood' te kunnen verstrekken. Daarvoor wordt ondersteuning geboden aan de Stichting De Binnenvest die deze voorzieningen (crisisopvang, begeleid wonen, dagopvang) voor de Leidse regio aanbiedt. Alle inspanningen moeten er op gericht zijn om het huidige minimabeleid (bijzondere bijstand, schuldhulpverlening) op het huidige niveau te houden.

3.4 Sport, cultuur en verenigingsleven: meer participatie en samenwerking

Sport en beweging zijn belangrijk voor jong en oud. "Een gezonde geest in een gezond lichaam" is een oude wijsheid maar voor ons nog een springlevend uitgangspunt. Goede sportvoorzieningen zijn dus van belang. Het bevorderen van sportparticipatie is niet alleen relevant voor jongeren, maar ook voor ouderen, vrouwen en allochtonen. Sport verbreedert en disciplineert. Met name voor sport geldt dat het een brug kan slaan tussen mensen van verschillende leeftijden, achtergronden en culturen. Het CDA vindt dan ook dat we zoveel mogelijk mensen moeten kunnen laten sporten in ons dorp.

In Voorschoten doet meer dan de helft van de bevolking actief aan sport en beweging en hebben we maar liefst 43 sportverenigingen. Het CDA is daar trots op. Ook voldoet een bovengemiddeld percentage in ons dorp aan de zgn. bewegingsnorm. Toch vinden we dat met name voor de jeugd van 12 tot 18 jaar dat nog verder omhoog moet en kan in ons dorp. De gemeente moet daarbij waar nodig faciliterend en voorwaardenscheppend optreden. Ook daarom vinden we dat in het kader van het minimabeleid de financiële tegemoetkoming op basis van de Regeling Maatschappelijke Participatie, nl. € 225 per kind per jaar voor sport- en cultuuractiviteiten, ook na 2009 moet blijven bestaan.

Voor de sportaccomodaties is multifunctioneel gebruik en samenwerking daarbij van belang. Het CDA is voorstander van het (opnieuw) instellen van een

Sportraad/Commissie Sport, die concrete voorstellen doet voor nadere samenwerking tussen verenigingen en voorzieningen. De Sportraad zou moeten bestaan uit vertegenwoordigers van buitensport- én binnensportorganisaties alsook uit externe deskundigen uit ons dorp. Daarmee mobiliseren we de enorme kennis en ervaring bij onze burgers, die verrassend vaak bereid zijn hun denkkraft en ervaring in te zetten voor ons dorp, maar te weinig betrokken worden. Deze Sportraad moet dan wel ambtelijke ondersteuning krijgen en rechtstreeks periodiek overleg hebben met de betrokken wethouder(s). Ook moet de Sportraad de mogelijkheid hebben om onderzoeken te (laten) doen naar verdere samenwerkingsmogelijkheden (bijvoorbeeld op gebied van inkoop, veiligheid en arbeidsomstandigheden, energie) en om desgewenst de mogelijkheden van een binnensporthal op het gebied van het voormalige buitenbad van Het Wedde te onderzoeken. De exploitatie van het zwembad zou wellicht verbeterd kunnen worden door ruimere openingstijden, waarbij het CDA voorstander is van het laten bekijken van mogelijkheden tot combinaties met commerciële functies als een fysiotherapiepraktijk of sportschool.

Ook zou deze Sportraad de opdracht kunnen krijgen om een sportevenement met een landelijke uitstraling naar Voorschoten te halen om de gemeente sportief en publicitair beter op de kaart te zetten. Tenslotte zouden samenwerkingsmogelijkheden met bijvoorbeeld de CIO-opleiding kunnen worden bekeken om de bezettingsgraad van sportvoorzieningen overdag te verbeteren.

Het CDA is er voorstander van dat het Voorschotense gemeentebestuur in overleg treedt met Leiden en de andere gemeenten in de regio om te onderzoeken of er kan worden gekomen tot een samenwerkingsverband en een gezamenlijke investering om de aanleg van een 400-meter ijsbaan in de regio Holland Rijnland mogelijk te maken.

Het CDA is warm voorstander van het huidige gemeentelijke programma voor buitenschoolse sport en cultuur, waarin jaarlijks de mogelijkheid wordt geboden aan jongeren tot 14 jaar om kennis te maken met diverse soorten sporten en culturele activiteiten zoals muziek. Wij willen deze leeftijdsgrens verruimen naar 16 jaar. Ook willen wij dat een dergelijk aanbod wordt opgezet voor 55-plussers. Een soort instaprogramma om ook deze leeftijdsgroep te motiveren om te (blijven) bewegen en contacten te laten houden/krijgen met sport- en culturele activiteiten.

Een sterke kant van Voorschoten is dat er een bloeiend verenigingsleven is. Daarom vinden we het als CDA belangrijk dat faciliteiten, zoals het afzetten van straten, het plaatsen van (permanente) aankondigingsborden/reclameborden voor culturele activiteiten e.d. en het verlenen van vergunningen, door de gemeente worden aangeboden (bij straat- en buurtfeesten, verenigingsmarkten, Paardenmarkt, Weekend van Voorschoten, Vlietdagen, Koninginnedag, enzovoort).

Ondersteuning van een bloeiend verenigingsleven door de gemeente houdt ook in dat er door bestuur en ambtenaren actief wordt 'meegedacht' met de verenigingen en organisaties over mogelijkheden om plannen te realiseren binnen de geldende wettelijke-, beleids- en financiële kaders (niet alleen: 'zo kan het niet', maar ook: 'op die manier zou het misschien wel kunnen').

Bij cultuur gaat het niet alleen om kunstbeoefening, maar ook om zaken als kunst in de openbare ruimte (zoals bijv. een beeldenroute), bibliotheekwerk en monumentenzorg. Belangrijke culturele functies als de bibliotheek en het cultureel centrum dienen versterkt te worden. Met name de podiumfunctie van het cultureel centrum voldoet al jaren niet meer aan redelijke gebruikersstandaarden en daar is dus een dringende behoefte aan iets nieuws en beters. Het CDA is echter geen voorstander van het creëren van ruimtes voor grootschalig commercieel cultuurgebruik. Hiervoor zijn in de omringende steden voldoende podia aanwezig. Onze prioriteit ligt bij het accommoderen van onze lokale verenigingen. Voor deze laatste is het hebben van een geschikt, goed toegankelijk en voldoende groot opvoeringspodium noodzakelijk.

Uit een recent wetenschappelijk onderzoek 'De ware artiest gaat niet alleen' is gebleken dat verenigingsparticipatie bijdraagt aan de cohesie in onze samenleving. Het verenigingslidmaatschap leidt tot het ontwikkelen van allerlei sociale en democratische vaardigheden. De culturele vereniging heeft een positieve invloed op het verrichten van vrijwilligerswerk. Op deze wijze wordt ook de leefbaarheid in de samenleving bevorderd. Overheidssteun aan culturele verenigingen vinden wij daarom gerechtvaardigd én aanbevelingswaardig. In lijn daarmee zijn wij onder meer voorstander van continuering van subsidie voor muziekonderwijs voor jongeren onder de 18 jaar door onze eigen plaatselijke verenigingen.

Om te kunnen komen tot een kwaliteitsimpuls ten aanzien van een aantal verenigingsaccommodaties zal in diverse gevallen wel samenwerking tussen de betreffende verenigingen noodzakelijk zijn. De bereidheid daartoe lijkt echter

in grote mate aanwezig. De komst van een gebouw dat als thuisbasis kan fungeren voor meerdere muziekverenigingen op het ijsbaangebied dient onderzocht te worden. Bij dit alles erkent het CDA het belang van de verenigingen op het terrein van muziek en cultuur bij een eigen beheer/exploitatie van hun oefen- en praktijkruimtes (zodat zij die ruimte ook kunnen gebruiken voor andere activiteiten, zoals verenigingsavonden en fondsenwervingsacties). Waar gewenst kan deze exploitatie worden ondersteund in de vorm van een gemeentelijke coördinator/beheerder (zie nader § 3.5).

Wij willen meewerken aan een betere, meer voor het brede publiek, en makkelijker toegankelijke expositieruimte voor onder andere de Voorschotense Kunst Kring. In onze visie moeten daartoe mogelijkheden gezocht worden op de Voorstraat of in de directe omgeving daarvan. Het Historisch Museum Voorschoten is een waardevolle aanvulling op het aanbod van cultuur. Situering hiervan in de Voorstraat in een historisch gebouw vinden wij zeer passend.

3.5 Onderwijs: onderdeel van een aaneengesloten netwerk

Het verstrekken van goede voorzieningen voor onderwijs is een kerntaak van de gemeente. Kinderen hebben recht op kwalitatief goed onderwijs in kwalitatief goede gebouwen, met een fris binnenklimaat. Het CDA heeft in 2006 in het Coalitieakkoord laten opnemen dat er nieuwbouw moet komen voor de verouderde basisscholen in Noord-Hofland (De Vink en Het Kompas) en Boschgeest (De Regenboog). Dit proces heeft helaas langer geduurd dan gehoopt. Er is inmiddels een akkoord over een bouwplan voor De Vink en Het Kompas. Voor de nieuwbouw van de Regenboog zullen we blijven aandringen op spoed, opdat de komende bestuursperiode het nieuwe schoolgebouw in gebruik kan worden genomen (ruim tien jaar na de eerste voorstellen van het schoolbestuur). Naast de nieuwbouw van scholen zelf moet er ook een sluitend arrangement tussen school en opvang zijn. Dat geeft meer rust aan ouderen én kinderen. Om talenten van kinderen optimaal te benutten wordt de naschoolse opvang ingericht met culturele- en/of sportactiviteiten. Zie voor onze visie en wensen met betrekking tot het godsdienstonderwijs op scholen hierboven in § 3.3.

Het CDA wil in samenwerking met scholen en sportverenigingen ouders en kinderen helpen bij een gezonde leefstijl. Op alle basisscholen moeten er naar onze mening professionele vakleerkrachten zijn voor gymnastiek. Voorts zouden voorzieningen voor hoogbegaafde kinderen moeten worden ingericht (zogenoemde 'Leonardo-klassen').

De verzelfstandiging van het openbaar onderwijs dient met kracht te worden voortgezet.

De gemeente dient ervoor zorg te dragen dat accommodaties van scholen zoals gymzalen breed beschikbaar blijven voor verenigingen. In verband daarmee is het wenselijk dat de gemeente, net als in Oegstgeest, een coördinator/beheerder aanstelt (met een kleine subsidie) om de verhuur van accommodaties van verenigingen, scholen etc. te regelen (sleutelbeheer, schoonmaken/opruimen, contracten sluiten, catering etc.). Hiermee wordt scholen en verenigingen werk uit handen genomen en wordt het medegebruik gestimuleerd, waardoor nieuwe contacten kunnen ontstaan. Ook kan de gemeente zo mogelijk eigen accommodaties vrijspelen voor meer commerciële verhuur.

Het CDA vindt opvoedondersteuning aan gezinnen door het CJZ belangrijk. Onderzocht zou moeten worden of een groter cursusaanbod mogelijk is.

3.6 Openbare ruimte: leefbaar, veilig en schoon

Voor het CDA ligt de prioriteit niet primair bij nieuwe projecten maar bij de gemeentelijke kerntaak van onderhoud en beheer van straten, wegen, pleinen, fiets- en voetpaden, openbare verlichting, groen, speelterreinen, water (sloten, vijvers, oevers) en riolering. Daarvoor is het belangrijk dat de raad regelmatig de beheersplanning financieel en organisatorisch toetst en volgt.

Het CDA wil een schone en nette leefomgeving om verloedering en overlast tegen te gaan. Graffiti moet direct worden verwijderd, waar mogelijk door de dader binnen twee (werk)dagen. Dat verhoogt het gevoel van veiligheid. Ook hondenpoep is een klacht van veel Voorschotenaren. Dankzij een motie van het CDA in 2007 zijn er verbodsborden geplaatst bij alle speelvelden. Het CDA is voorstander van een opruimplicht. Daarbij moet dan wel het aantal uitlaatstroken worden uitgebreid en moeten er hondenpoep-containers beschikbaar zijn.

De leefbaarheid in ons dorp wordt sterk beïnvloed door zaken als het vervuilen van de openbare ruimte door zwerfafval en overlast rondom 'hangplekken'. Burgers moeten elkaar aanspreken op vervuiling van de openbare ruimte en hebben een eigen verantwoordelijkheid voor onderhoud van eigen tuin en erf, maar ook van de openbare ruimte direct daar omheen (bijv. stoep of brandgang). Burgers moeten ook hun 'eigen rommel' opruimen en zwerfafval voorkomen. Van de gemeente mag een intensivering worden verwacht voor onderhoud, reiniging en onkruidverwijdering in de openbare ruimte, met name op representatieve plaatsen in ons dorp en in de bermen van de doorgaande wegen (met het oog op een goed zicht i.v.m. verkeersveiligheid). Daarbij hoort ook het plaatsen van voldoende afvalbakken op plaatsen waar daar behoefte aan is.

Wat betreft veiligheid en leefbaarheid vormen de directe omgeving van en routes naar de beide stations een extra aandachtspunt. Als we gebruik van het openbaar vervoer willen blijven stimuleren – zowel om files tegen te gaan als vanuit milieuoverwegingen – is een veilige en prettige omgeving (ook in de avonden) van de stations een eerste vereiste. Dat vergt zowel een goede inrichting/verlichting van de openbare ruimte, waarbij vooral goede en voldoende fietsparkeermogelijkheden van belang zijn, als voldoende toezicht. Ook willen we met het oog op de veiligheid en het voorkomen van criminaliteit dat de gemeente het Politiekeurmerk Veilig Wonen en het Keurmerk Veilig Ondernemen stimuleert, niet alleen in de nieuwe wijken.

Dat de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mensen met een beperking een punt is waarop het CDA verbeteringen wil zien in Voorschoten, gaven wij reeds aan in § 3.1. Wij merken daarbij op dat bijvoorbeeld het aanbrengen van op hulpmiddelen aangepaste bestrating (o.m. aflopende stoepranden op straathoeken e.d.) vaak nauwelijks extra kosten met zich brengt als het gelijk bij de aanleg of herbestrating van een weg/straat wordt uitgevoerd. Het gaat om een besef bij bestuurders en uitvoerders dat dit een belangrijk punt is dat gewoon meegenomen moet worden.

3.7 Ruimtelijke ordening: zorgvuldig ordenen, ontwikkelen en handhaven

Voorschoten staat voor de uitdaging enerzijds de regionale afspraken uit te voeren en de geplande wijken Krimwijk, Van der Hoevenpark en Starrenburg 3

af te (laten) maken. Anderzijds willen we zoveel mogelijk het groene en rustige karakter handhaven. Hiertoe heeft het CDA Voorschoten een groot aantal groene gebieden (o.a. weiland boer Rodenburg, Stationsterrein, sportparken, volkstuinten en het groen langs de Vliet) laten opnemen in de groenstructuurvisie, zodat deze gebieden een beschermde status hebben gekregen.

Het CDA is en blijft een voorstander van een maximale bouwhoogte van zes woonlagen.

Starrenburg 3 wordt wat het CDA betreft pas gerealiseerd als de andere twee nieuwbouwwijken afgerond zijn. Door nieuwbouw en toevoeging aan de woningvoorraad kunnen we de nog steeds bestaande woningbehoefte, die ontstaat door meer alleenstaanden, kinderen die eerder op zichzelf gaan wonen en ouderen die langer thuis blijven, gedeeltelijk binnen ons eigen dorp opvangen. Bij nieuwbouw blijft ons uitgangspunt 30% sociale woningbouw. De dure Voorschotense woningmarkt moet geen belemmering vormen voor mensen met een smalle beurs om hier te kunnen wonen, zowel jong als oud. Voor jongeren moet worden onderzocht – samen met de woningcorporaties – of er mogelijkheden zijn om een nieuw woningcomplex te realiseren. Om starters op de woningmarkt te helpen steunt het CDA het besluit om startersleningen uit het Volkshuisvestingsfonds te gaan verstrekken (zie § 3.2).

Ook meervoudig complex gehandicapte kinderen zouden in Voorschoten moeten kunnen wonen en verzorgd worden (24-uursopvang). Onderzocht moet worden hoe en op welke termijn een voorziening kan worden gerealiseerd.

Nu de mogelijkheden voor nieuwbouw in zogenaamde uitleggegebieden uitgeput raken, resteert alleen de mogelijkheid om de woningbouwopgave te realiseren door herstructurering. Daarmee wordt bedoeld: functiewijziging en verdichting van de bestaande bebouwing, het vervangen van bestaande bebouwing door een grotere hoeveelheid woningen (bijvoorbeeld door appartementen). Wat het CDA betreft heeft dit de voorkeur boven het zogenaamde 'inbreiden', dat wil zeggen het opofferen van groen door bebouwing. Van dit laatste is het CDA een fervent tegenstander en daarom hebben wij in de groenstructuurvisie aangegeven dat groen in de wijken niet mag worden opgeofferd voor bebouwing.

De kwaliteit van Voorschoten wordt ook bepaald door landgoedachtige groengebieden als Berbice, Beresteyn, Duivenvoorde en het klooster Bijdorp.

De conserverende bestemmingsplannen moeten strak worden gehandhaafd zodat deze kwaliteiten voor de korte en de lange termijn behouden blijven. Voor Beresteyn kan binnen de bebouwingscontouren een woonzorgvoorziening voor ouderen worden gerealiseerd. Goed overleg met het klooster Bijdorp over de toekomst op langere termijn, waarbij zowel het klooster als de kloostertuin behouden kunnen blijven, vinden we van groot belang. Ook overleg met de kerkbesturen over de toekomstige bestemming van mogelijk vrijvallende locaties is gewenst, waarbij ook moet worden meegenomen dat vele verenigingen in Voorschoten gebruik maken van die accommodaties.

Voor het buitengebied zijn in het kader van het Pact van Duivenvoorde afspraken gemaakt over het laten verdwijnen van kassen en het realiseren van landgoedachtige woningen inclusief wandel- en fietspaden. Het CDA is daar een voorstander van. In park Rosenburgh wordt – mede door toedoen van het CDA – de kinderboerderij gevestigd. Vestiging van kleinschalige aanpalende voorzieningen, zoals een theehuis o.i.d., is mogelijk en wenselijk om de aantrekkingskracht te vergroten. We willen ook bezien of de aula van de begraafplaats beter kan worden benut met gedeeltelijk commerciële functies.

Voor het centrum hebben we reeds aangegeven dat we willen onderzoeken of er op langere termijn een binnenhaven aan het Wagenerf kan komen om de recreatieve, horeca- en winkelfunctie van het centrum te versterken.

Welstand is een belangrijke voorziening voor ons dorp, gelet op onder andere het behoud van ons historische centrum. Het CDA is tevreden dat in de afgelopen jaren op het terrein van welstand een sneltoets is ingevoerd. Wel zijn er nog klachten van burgers en ondernemers. Samen met de Welstandscommissie moet worden bezien hoe de Welstandstoetsing transparanter, consistentere en voorspelbaarder kan worden gemaakt. Voor Starrenburg 3 zou bijvoorbeeld gekozen kunnen worden voor een stedenbouwkundige toetsing in een keer en geen welstandsadvies op objectniveau.

3.8 Economische ontwikkeling: ondernemersvriendelijker!

Voorschoten is overwegend een woongemeenschap. Dat neemt niet weg dat ook tal van ondernemers in Voorschoten hun bedrijf voeren. Deze bedrijvigheid draagt bij aan de leefbaarheid van het dorp en moet daarom minimaal in stand

blijven. Het aantal banen in Voorschoten is al structureel teruggelopen en bedraagt inmiddels ca. 4800 waarvan bijna 90% in de (commerciële en niet-commerciële) dienstverlening.¹

Allereerst hechten we daarom aan een ondernemersvriendelijk klimaat. Dat houdt in dat regelmatig overleg plaatsvindt tussen de ondernemers en de gemeente in het Economisch Platform, maar ook dat er vanuit de fractie periodiek met een vertegenwoordiging van de Ondernemers Vereniging Voorschoten (inclusief de Centrumwinkeliers) wordt overlegd om te horen of en welke actuele ontwikkelingen er zijn. Daarnaast moet er een ambtenaar Economische Zaken (een bedrijfscontactfunctionaris) zijn als aanspreek- en coördinatiepunt voor ondernemers binnen de gemeente. Ook vinden we als CDA dat Voorschoten mee moet doen aan het regionaal acquisitiebeleid voor ondernemers.

De industriegebieden Dobbewijk en Rouwkooplaan moeten heringericht en opgewaardeerd worden. Dat duurt voor de Dobbewijk al te lang en moet nu met spoed worden afgerond, opdat er meer ruimte komt voor bestaande ondernemingen om te blijven en uit te breiden, maar ook voor het verplaatsen van andere bedrijven uit Voorschoten. Daarmee valt mogelijk overlast in bestaande woonwijken weg en krijgen ondernemers meer ruimte en mogelijkheden. Ook bepleiten we vestigingsruimte voor startende kennis- en dienstverlenende ondernemingen en zelfstandigen zonder personeel (zgn. zzp'ers), waaraan met vele hoogopgeleide starters in Voorschoten behoefte is (te denken valt aan een zogenaamd bedrijfsverzamelgebouw). Onderzocht moet worden welke mogelijkheden er zijn voor de gemeente om in samenwerking met de Kamer van Koophandel en de ondernemersvereniging startende ondernemers te begeleiden in de vorm van een 'coachpool' of via netwerkvorming.

Het mooie en monumentale dorpscentrum moet als kloppend hart van Voorschoten verder opgewaardeerd worden. De aantrekkingskracht van het centrum voor zowel publiek als ondernemers is gebaat bij ruimtelijk benadrukken van het historische en intieme karakter ervan. Daarmee onderscheidt Voorschoten zich van concurrenten in de omgeving. Met de realisatie van de nieuwe Albert Heijn wordt een langdurige wens vervuld maar is de trekkracht nog steeds onvoldoende. Het structurele parkeertekort van ruim 200 parkeerplaatsen is de afgelopen jaren weliswaar verminderd en zal na oplevering van de parkeergarage onder de nieuwe Albert Heijn verder

¹ Cijfers volgens website gemeente Voorschoten (www.voorschoten.nl)

afnemen, maar moet geheel verdwijnen. Daarom bepleiten we het doortrekken van de ondergrondse parkeergarage onder AH naar het Sir Winston Churchillplein. Ook op de andere zijde van de Schoolstraat moet een publiekstrekker komen op de locatie van de voormalige Rabobank inclusief ondergrondse parkeergarage die verbonden wordt met de Hema-garage. Ook een nieuwe functie van het MOC-terrein incl. parkeergarage en het voormalige Fixit-gebouw moet bijdragen aan de winkel- en verblijfsfunctie van het centrum en het verminderen van het parkeertekort. Een deel van de benodigde financiering komt uit de middelen die door een motie van het CDA Voorschoten in de gemeentelijke begroting zijn gereserveerd.

Een actiever beleid van de gemeente ten aanzien van de kwaliteit van het winkelaanbod is nodig, door bijvoorbeeld gerichte en proactieve acquisitie vanuit de gemeente om de kwaliteit en differentiatie van het winkelaanbod te vergroten.

Op de langere termijn zou het doortrekken van de Kerksloot naar het Centrum (Wagenerf) en het creëren van een passantenhaven het toeristisch-recreatieve karakter van het centrum kunnen versterken. Zeker het op termijn ontwikkelen van recreatiewoningen en andere verblijfs- en recreatiefuncties in de Vlietlanden aan de overkant van de Vliet, zoals in 2008 door de gemeente Leidschendam-Voorburg besloten, geeft mogelijkheden om daarvan ook in Voorschoten te profiteren indien de bereikbaarheid van het Centrum over het water kan worden vergroot (bijv. via een watertaxi).

Het Ondernemersfonds, dat dankzij een initiatiefvoorstel van het CDA tot stand is gekomen, moet het mogelijk maken meer initiatieven en evenementen te organiseren waar de gehele middenstand van kan profiteren maar ook zelf een bijdrage aan levert.

Het CDA hecht aan het handhaven van winkelvoorzieningen in de woonwijken en wil daarom dat het winkelcentrum Noord-Hofland en de winkelgalerij in Adegeest behouden blijft. Indien nodig zal daarom medewerking worden verleend aan vernieuwing van de supermarkt C1000 of aan andere daartoe benodigde initiatieven. Daarbij is ook actieve aandacht vereist voor de parkeermogelijkheden en aantrekkelijkheid van de openbare ruimte in de directe omgeving van beide winkelcentra.

3.9 Duurzaamheid en milieu: zelf het goede voorbeeld geven

Duurzaamheid moet in alle onderdelen van het gemeentelijk beleid doorklinken. Duurzame milieumaatregelen zijn maatregelen waarbij geen onnodig beslag wordt gelegd op natuurlijke hulpbronnen. In het woningbouwprogramma moet daarom voor het CDA veel aandacht worden besteed aan het gebruik van duurzame bouwmaterialen, goede isolatie en een zuinig gebruik van energie door bijvoorbeeld zon-gericht bouwen.

Het ondergronds brengen van de ontsierende papier-, glas- en textielbakken is mede te danken aan het CDA en een goed voorbeeld van de concrete uitvoering van een duurzaam milieu. De gescheiden afvalinzameling zit echter in Voorschoten nog onder het landelijk gemiddelde. Wij vinden dat dit omhoog moet en dat de gemeente hier steviger op moet inzetten. Ook willen wij dat de gemeente milieubewust gedrag stimuleert en daartoe de samenwerking tussen burgers, milieuorganisaties en bedrijven bevordert.

Ook de gemeente zelf moet duurzame en milieuvriendelijke producten gebruiken alsmede rekening houden in het beheer van het openbaar groen met de bescherming van flora en fauna. Dat geldt ook voor het gebruik van duurzame energie en energiebesparing: de gemeente moet zelf een voorbeeldfunctie vervullen en duurzaamheids- c.q. milieuoverwegingen de doorslag laten geven bij onder meer de aanschaf van auto's voor gemeentelijke diensten (minimaal B-label of elektrisch) en de plaatsing of vervanging van straatverlichting (zuinige armaturen). Periodiek overleg hierover en over het te voeren milieubeleid moet plaatsvinden met het Platform Duurzaam Voorschoten.

3.10 Verkeer en vervoer: Rijnlandroute niet bovengronds door Voorschoten!

Het CDA blijft zich verzetten tegen de doorsnijding van ons dorp door een bovengrondse Rijnlandroute als verbinding tussen de A4 en de A44. Dit zou een enorme aantasting van de leefbaarheid van ons dorp zijn en een grote inbreuk op onze ruimtelijke kwaliteit. Als van hogerhand zou worden besloten dat deze weg toch door Voorschoten moet worden aangelegd is ons uitgangspunt: we willen de weg niet zien, horen of ruiken!

Daarvoor zullen we ook als CDA gebruik maken van al onze contacten op regionaal, provinciaal en landelijk CDA-niveau om dit Voorschotens belang te

benadrukken. Ook de gemeente moet hiervoor actief en assertief actie ondernemen en burgers en groeperingen mobiliseren en ondersteunen.

De verkeersveiligheid in Voorschoten kan nog beter. Het CDA is er al lang voorstander van dit te realiseren door middel van extra rotondes, fietspaden en wegversmallingen op plaatsen die op dit moment niet veilig zijn voor onder andere voetgangers, fietsers en mensen met een handicap. De vernieuwing van de Traverse en het instellen van 30-kilometerzones in de woonwijken levert hieraan een belangrijke bijdrage. Bijzonder aandachtspunt zijn veilige schoolroutes voor schoolgaande kinderen. Parkeren in de buurt van de school mag niet leiden tot onveilige situaties voor schoolgaande kinderen: hier ligt overigens ook een eigen verantwoordelijkheid voor de ouders.

Bij het opknappen van wegen moet rekening worden gehouden met de fietsers. De veiligheid voor fietsers staat voorop, bijvoorbeeld door het autoverkeer en fietsers zoveel mogelijk uit elkaar te halen. We willen een goede doorstroming op doorgaande wegen en het sluipverkeer door woonwijken terugdringen. Dat kan door het instellen van eerdergenoemde 30-kilometerzones met verkeersvertragende voorzieningen.

Het centrum (inclusief de winkels aan de Schoolstraat-Zuid) moet voor al het verkeer bereikbaar zijn en blijven. Het CDA meent dat in ieder geval het kortdurende parkeren in en om het centrum gratis moet blijven en dat extra parkeervoorzieningen nodig zijn. Het centrum zal de sfeer van een verblijfsgebied moeten uitstralen waarbinnen veiligheid voor voetgangers, fietsers en toegankelijkheid voor mensen met een handicap voorop staan.

De Cirkelbus is een belangrijke voorziening en dient zo mogelijk te worden uitgebreid naar het weekend.

3.11 De gemeentelijke organisatie en werkwijze: prioriteiten stellen en dienstverlening versterken

Daar waar de dienstverlening aan de burgers kan worden versterkt door intensiever samenwerking – op bepaalde terreinen – met Wassenaar, is uitbreiding daarvan een te onderzoeken optie. Het CDA hecht echter zeer aan de huidige hoge woon- en leefkwaliteit van ons dorp en aan korte lijnen tussen burger en bestuur en alles wijst erop dat die het best gediend zijn met het behoud van een zelfstandige gemeente Voorschoten.

Het CDA wil burgers, maatschappelijke organisaties, verenigingen en ondernemers, zoveel mogelijk betrekken bij het bestuur van de gemeente. Dit vergt dat het bestuur zich open, toegankelijk en herkenbaar opstelt. Dit kan door het beleggen van wijkavonden, burgerpanels, het houden van publieksenquêtes, een goede bereikbaarheid per telefoon en e-mail, informatieverstrekking via huis-aan-huis bladen en door frequent overleg met alle genoemde groeperingen. Algemeen doel is een versterking van de dienstverlening. In dit programma hebben we dit op allerlei terreinen benoemd en bepleit en we zullen ons daar hard voor maken.

Ook de leden van de CDA-fractie stellen zich aanspreekbaar op. Elk lid is aanspreekbaar voor een aparte wijk en is bereikbaar voor elke burger en instelling. Fractievergaderingen zijn openbaar en iedereen kan daar met zijn vragen of opmerkingen terecht. De fractie zal jaarlijks rapporteren over de voortgang in de uitvoeringen van haar beleidsintenties, ook periodiek aan alle burgers in een huis-aan-huis folder en via de website (www.cdavoorschoten.nl).

De gemeente zal wel naar het oordeel van het CDA sterker beleidsmatige prioriteiten moeten stellen, omdat financiële middelen maar ook ambtelijke en bestuurlijke capaciteit beperkt zijn. Eerst afmaken wat begonnen is en niet elke keer nieuw beleid stapelen. Voorts moeten de ambtelijke kennis en ervaring niet worden uitgehold door onnodige inhuur van externen. Het CDA Voorschoten is een voorstander van een tweesporenbeleid: de gemeente moet inzetten op het opleiden van nieuwe medewerkers door het aanbieden van leerwerkervaringsplaatsen en dient tegelijkertijd de externe inhuur met 25% terug te dringen. Daarvoor moeten duidelijke prioriteiten worden gesteld en niet allerlei nieuwe projecten in gang worden gezet als we de lopende al niet af kunnen maken.

Huisvesting van de gemeentelijke organisatie is een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren. De huidige huisvesting voldoet in sommige opzichten niet meer aan de wettelijke normen en is relatief duur in onderhoud. Verbetering of vernieuwing is derhalve gewenst. Tegelijkertijd zal de intensivering van de bestuurlijke samenwerking met Wassenaar ook consequenties hebben voor de omvang en onderbrenging van het ambtelijk apparaat. Wat het CDA betreft kunnen pas definitieve keuzes worden gemaakt met betrekking tot een eventueel nieuw onderkomen voor het gemeentelijk apparaat als alle consequenties van de samenwerking voldoende zijn

uitgekristalliseerd. Aangenomen mag worden dat dit nog diverse jaren zal duren, zodat vooralsnog een plan gemaakt zal moeten worden voor aanpassing van en investeren in de huidige locatie om zo goed mogelijk te voldoen aan arbo-normen en dergelijke.

3.12 Financiën: meer nadruk op doelmatigheid en doeltreffendheid

Geld van de gemeente is geld van de gemeenschap, daarom vindt het CDA dat de gemeente er zorgvuldig mee moet omgaan en transparant verantwoording over moet afleggen. Dat geldt ook voor het inzicht geven in de opbouw van gemeentelijke belastingen en tarieven. Een tijdige en periodieke rapportage over de financiële stand van zaken, zeker over de grote projecten, is essentieel, waarbij niet alleen de budgetuitputting maar ook de mate van realisatie van beleidsvoornemens centraal moet staan. Regelmatig moeten ook onderdelen van gemeentelijk beleid worden getoetst op doeltreffendheid en doelmatigheid, waarbij de Rekenkamer de gemeenteraad daarin helpt. Dat is des te belangrijker nu de komende jaren het gemeentelijke budget naar verwachting krappere zal worden door teruglopende rijksbijdragen en overige inkomsten.

Juist omdat nadrukkelijk gekozen wordt voor meer regionale samenwerking om uitvoering van beleid efficiënter te maken (zoals bijvoorbeeld ook het geval voor de gemeentelijke belastinginning) zullen de gemeentelijke bijdragen aan deze intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (gemeenschappelijke regelingen) nog beter beheerst moeten worden. Waar geen sprake is van taakuitbreiding is ons uitgangspunt dat de gemeentelijke bijdragen hoogstens trendmatig (met de inflatie) zullen stijgen, nadat geconstateerd is dat er geen verdere efficiencywinst mogelijk is.

De onroerende zaak-belasting (OZB) is het enige 'ventiel' in de gemeentefinanciën, d.w.z. dat alleen daarvoor de gemeente zelf kan beslissen over omvang en besteding van deze ontvangsten. De inkomsten uit het Gemeentefonds zijn een gegeven, de inkomsten uit zgn. specifieke uitkeringen zijn gelabeld (daarop kan dus niet bezuinigd worden omdat dan ook de inkomsten afnemen).

Bij structurele tekorten in de meerjarenbegroting zijn er daarom maar twee mogelijkheden, korten op de uitgaven of verhogen van de OZB-inkomsten. Ons richtpunt is dat dat laatste alleen gebeurt met maximaal de inflatie en dat

primair gekeken wordt naar bezuinigingsmogelijkheden op de uitgaven. Door een toenemend aantal woningen zal de opbrengst uit OZB in absolute zin in ieder geval al stijgen.

Een structureel sluitende begroting, ook meerjarig, moet het uitgangspunt blijven. De financiële reserves van de gemeente dienen voor het afdekken van financiële risico's en kunnen hoogstens beperkt incidenteel ingezet worden indien en voorzover de financiële risico's zijn en blijven gedekt.

Tenslotte zijn er de komende periode nog incidentele inkomsten te verwachten uit de verkoop van gemeentelijk aandelenvermogen (NUON), waar verlies van jaarlijkse dividendontvangsten tegenover staat. Na het afdekken van deze wegvallende dividenden kunnen deze inkomsten (indien en wanneer deze daadwerkelijk optreden) wat betreft het CDA alleen worden ingezet voor investeringen in structuurversterkende maatregelen, bij voorkeur in duurzame eenmalige investeringen in kwaliteitsverbeteringen in het Centrum zonder dat dat leidt tot hogere structurele lasten voor de gemeente.

4 Het verkiezingsprogramma in het kort

Zorgzaam Voorschoten

- Gebundelde voorzieningen voor ouderen en zorgbehoevenden op diverse plaatsen in het dorp, zodat deze mensen zolang mogelijk in hun eigen sociale netwerk kunnen blijven.
- Wmo-voorzieningen op peil houden.
- Actieve ondersteuning voor mantelzorgers en zorgvrijwilligers, onder meer via een gemeentelijk steunpunt vrijwilligers.
- Stimuleren van verdere samenwerking tussen organisaties die actief zijn op terrein van zorg en welzijn.
- Een goed gemeentelijk 'ouderenvolgsysteem' ter voorkoming van vereenzaming.
- Laagdrempelige aanvraagprocedures voor zorgvoorzieningen: maak het niet ingewikkelder dan nodig is, test informatie op begrijpelijkheid voor leken.
- Een ruimhartig sociaal beleid voor uitkeringsgerechtigden, maar ook een drangbeleid richting maatschappelijke participatie. Minimabeleid handhaven op huidige niveau.

Voorschoten voor jong en oud

- Groene speelveldjes in wijken behouden.

- Buurthuizen, kunstzinnige vorming en sport moeten zeker voor de jeugd aantrekkelijk zijn.
- Hangjongeren mogen er ook zijn, mits ze er geen puinhoop van maken. Om dat te helpen te voorkomen: meer vuilnisbakken in de parken. En voor ouderen die zich onprettig voelen door groepen hangjongeren: stimuleer een wederzijdse kennismaking, dat kan al veel kou uit de lucht halen.
- Programma voor buitenschoolse sport en cultuur uitbreiden tot 18 jaar en ook zo'n programma voor 55-plussers.
- Voorschotense jongeren moeten meer kans krijgen om in ons dorp te blijven wonen, o.m. door meer woningen voor jongeren en leningen uit volkshuisvestingsfonds om starters op woningmarkt op weg te helpen.
- Meer levensloopgeschikt bouwen en ruimer woningaanbod voor senioren.
- Meer aandacht voor toegankelijkheid van openbare ruimte en gebouwen voor gehandicapten en mensen die slecht ter been zijn.

Voorschoten: een groene en aantrekkelijke woonomgeving

- Handhaving van het groene en rustige karakter van het dorp, met een beschermde status voor groene zones in het dorp.
- Geen opoffering van groen binnen dorpsgrenzen voor bebouwing.
- Verruiming woningaanbod, ook sociale woningbouw, realiseren door afbreken van verouderde bestaande bebouwing en vervanging door meer wooneenheden – maar niet hoger dan 6 verdiepingen.
- Kassen weg uit Duivenvoorde-corridor, in plaats daarvan beperkte woningbouw.
- Meer aandacht voor landgoederen als Berbice en Beresteyn. Niet verder laten verpauperen. Beresteyn herinrichten als woon-zorgvoorziening voor ouderen.

Voorschoten: een dorpscentrum met uitstraling

- Opwaardering van het monumentale dorpscentrum: meer en diverser winkelaanbod en uitgaansmogelijkheden creëren.
- Meer ondergrondse parkeergelegenheid realiseren. Parkeren zoveel mogelijk gratis houden.
- Er moet een publiekstrekker komen op de zuidelijke kop van de Schoolstraat (oude Rabobank-locatie), gecombineerd met andere winkels en appartementen.
- Op termijn ook werken aan aantrekkingskracht voor watertoeristen d.m.v. passantenhaven bij Wagenerf.

Een bloeiend verenigingsleven in Voorschoten

- Het sterke verenigingsleven moet zich blijven kunnen ontplooiën, ook in nieuwe wijken.
- Voor de diverse verenigingen in het dorp die daar naar op zoek zijn moet er passende huisvesting komen, inclusief een adequaat opvoeringspodium voor de muziekverenigingen. Het afblazen van het 'Huis van Voorschoten'-concept mag niet betekenen dat deze verenigingen in de kou blijven staan.
- Gemeente moet sport- en culturele activiteiten meer faciliteren (aankondigingsborden plaatsen, vergunningen verlenen e.d.) en actiever 'meedenken' met organisatoren. Juist deze activiteiten maken ons dorp tot de prettige gemeenschap die het is!
- Bestaande accommodaties, bijvoorbeeld gymzalen scholen, zo ruim mogelijk beschikbaar houden voor verenigingen.

Voorschoten: dorp met goede voorzieningen

- Inzetten op spoedige realisatie nieuwbouw basisscholen en blijven streven naar professionele vakleerkrachten gymnastiek op alle scholen.
- Goede aaneengesloten arrangementen tussen scholen en kinderopvang: dat geeft rust aan kinderen en ouders.
- Ruimte bieden aan instellingen en bedrijven voor medische en paramedische zorg, kinderopvang, ouderen- en gehandicaptenzorg.
- Zwembad behouden en onderzoeken of combinatie met sporthal of andere sportieve voorziening mogelijk is ter verbetering exploitatiemogelijkheden.

Voorschoten: milieu- en ondernemersvriendelijk (dat kan allebei!)

- Aandacht voor duurzame bouwmaterialen, goede isolatie en gebruik zonne-energie in woningbouwprogramma.
- Sterkere inzet op gescheiden afvalverzameling.
- Bij vervanging zoveel mogelijk overschakelen op duurzame straatverlichting en energiezuinige auto's voor gemeentelijk wagenpark.
- Gemeente moet ondernemers actiever periodiek informeren over relevante ontwikkelingen. Er moet binnen de gemeente een centraal aanspreek- en coördinatiepunt voor ondernemers komen.
- Spoedige afronding herontwikkeling industrieterrein Dobbewijk.
- Meer vestigingsruimte voor startende ondernemers in kennis- en dienstverleningsbranche, ook voor zzp-ers.
- Samenwerken met ondernemersvereniging en Kamer van Koophandel in begeleiding van startende ondernemers.

Voorschoten (verkeers)veilig

- Verloedering en overlast tegengaan. Opruimplicht voor hondenpoep en ander zwerfvuil.
- Scherp blijven letten op veiligheid en leefbaarheid rondom stations. Openbare ruimte daar zorgvuldig inrichten en voldoende toezicht houden.
- Betere veiligheid voor alle verkeersdeelnemers, met name fietsers en voetgangers. Bijzondere aandacht voor schoolgaande kinderen, o.m. door 30-km zones in woonwijken, veilige oversteekplaatsen bij scholen, autoverkeer en fietsroutes zoveel mogelijk scheiden.
- Geen bovengrondse Rijnlandroute door het dorp, dat is onveilig en onleefbaar!

Voorschoten zelfstandig!

- Zelfstandigheid is vooralsnog het beste middel tot behoud van de hoge woon- en leefkwaliteit, de eigen identiteit van het dorp en korte lijnen tussen burger en bestuur.
- Verdere samenwerking met Wassenaar op uitvoerend niveau en bestuurlijk niveau is mogelijk.

Voorschoten is

en het CDA wil graag zorgen dat dat zo blijft.